
Mededelingenblad van het Sint Jozefkoor

April 2023, jaargang 33, nummer 1

Betekenis

Beste koorleden,

Op een zondag in februari stond ik met Wim na afloop van een concert in de kerk van Stiphout flyers uit te delen aan de bezoekers. Daarbij werd door een van de hen, na de flyer bekeken te hebben, de opmerking gemaakt “*ah....het Sint Jozefkoor...jullie gaan ook maar door en door hè?*”. Ik vond het wel een mooie opmerking. Want zo is het ook. Ondanks onze hoge gemiddelde leeftijd spelen we het nog altijd klaar om iedere week “op de afspraak te zijn”. En dit jaar voegen we daar ook nog eens een aantal jubileumevenementen aan toe die toch de nodige extra inspanning en concentratie van ons vergen. Chapeau!

Eind vorig jaar werd ik door een (bescheiden) vocaal ensemble gevraagd de tenorpartij te komen versterken, waarop ik mij bij hen heb aangesloten. Na een tijdje merkte ik op dat het ensemble in zekere zin worstelt met het definiëren van hun (nieuwe) doel. Het koor richtte zich in het verleden op de verzorging van de avondwake met meerstemmig repertoire, de Paaswake en zo nu en dan een concert. Die vaste onderdelen zijn echter, onder meer door de coronajaren, grotendeels weggevallen zodat er nu gerepeteerd wordt zonder uitzicht op een vaste structuur van uitvoeringsmomenten. Ik besefte toen hoe bevoorrecht wij zijn dat wij nog iedere week een actieve rol in de liturgie kunnen en mogen vervullen, hoewel ik mij ook realiseer dat dat om gezondheidsredenen niet voor iedereen altijd is weggelegd. Datzelfde geldt overigens ook voor het aantal bezoekers van de Hoogmis van half tien dat langzaam terugloopt, door ouderdom, fysiek ongemak en wellicht ook wel deels door de gezinsviering van 11 uur (die overigens goed bezocht wordt). Tegelijkertijd zal dat nooit voor ons een reden zijn

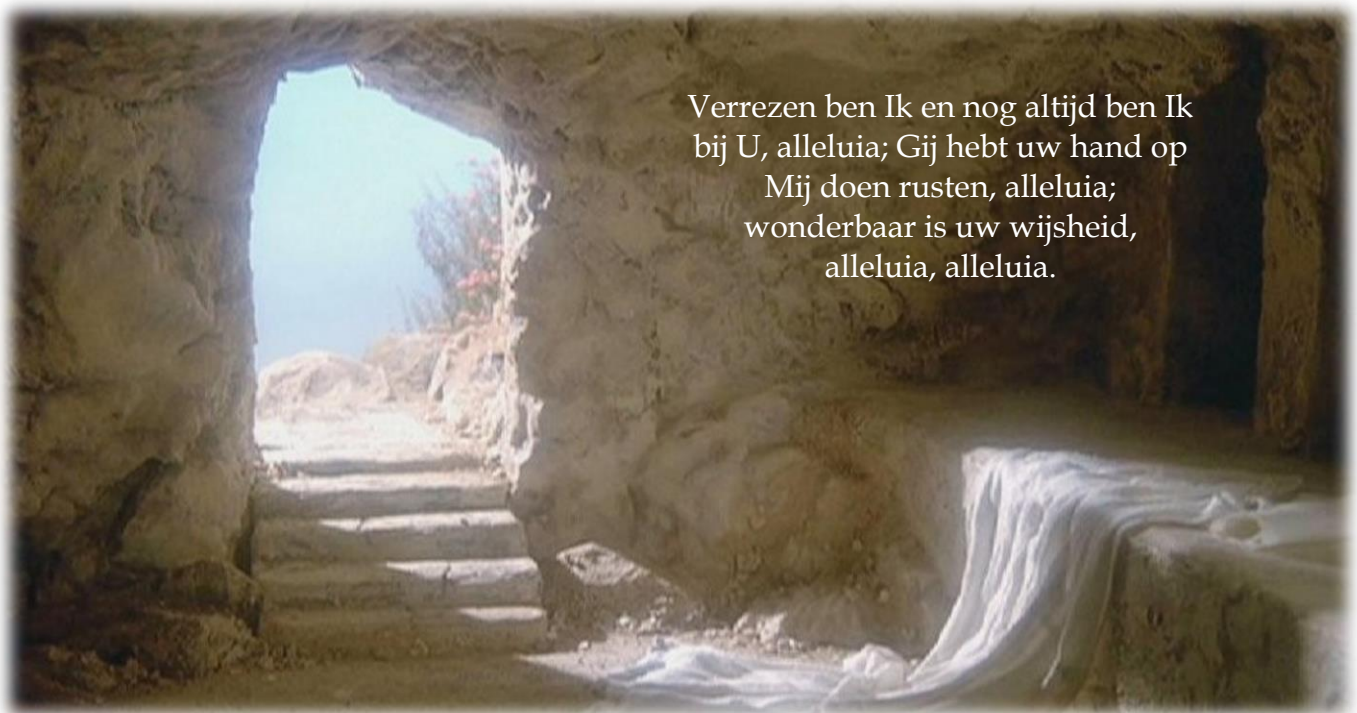
om de handdoek voortijdig in de ring te gooien. Wij mogen ons dan wel naar buiten toe afficheren als “de dienende schakel tussen priester en kerkgangers”, zelfs al was er maar één bezoeker, dan nog is onze zang van betekenis. Per slot van rekening zingen wij niet voor de kerkgangers. *Cantate Domino*; wij gaan daarmee door en door..... en de kerkgangers zijn daarbij aanwezig.

Met Pasen in het vooruitzicht staat ons weer een intensieve periode te wachten en ik hoop dat we met zoveel mogelijk koorleden de Goede Week-viering kunnen opluisteren. Uiteindelijk is het lijdensverhaal en het feest van de opstanding voor ons christelijk geloof onderscheidend en daarmee de belangrijkste periode van het kerkelijk jaar.

Het volgende bijzondere moment na Pasen is zaterdag 20 mei wanneer we bij gelegenheid van de ledendag van de *Vereniging voor Latijnse Liturgie* de H. Mis opluisteren én een aantal gezangen ten gehore brengen als onderdeel van de lezing die Jos die middag zal geven over het Vesperale van Margriet van Cortenbach. Zie hiervoor ook het rooster, pagina 3. Daarna concentreren we ons volledig op het 5e evenement van het jubileumjaar: de *Messe des Paroisses* van François Couperin. Op de website is daarvoor inmiddels een aparte pagina aangemaakt.

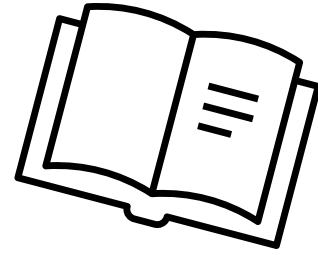
Ik wens jullie allen een inspirerende viering van de Goede Week en een Zalig Pasen!

Hans van Saaze

Verrezen ben Ik en nog altijd ben Ik
bij U, alleluia; Gij hebt uw hand op
Mij doen rusten, alleluia;
wonderbaar is uw wijsheid,
alleluia, alleluia.

Rooster april - oktober (jaar A)

april

Za.	01-04	repetitie
Zo.	02-04	Palmzondag
Do.	06-04	Witte Donderdag; inzingen 18.30; H. Mis 19.00 uur
Vr.	07-04	Goede Vrijdag; inzingen 18.30; Viering 19.00 uur
Za.	08-04	geen repetitie in TDI ; inzingen 20.45 uur; Paaswake 21.30 uur
Zo.	09-04	Hoogfeest van Pasen
Za.	15-04	repetitie en jaarvergadering
Zo.	16-04	tweede zondag van Pasen
Za.	22-04	repetitie
Zo.	23-04	derde zondag van Pasen; Gregoriaanse Kring
Za.	29-04	<i>geen repetitie</i>
Zo.	30-04	vierde zondag van Pasen

mei

Za.	06-05	repetitie
Zo.	07-05	vijfde zondag van Pasen
Za.	13-05	repetitie
Zo.	14-05	zesde zondag van Pasen
Do.	18-05	Hemelvaart
Za.	20-05	Ledendag Vereniging voor Latijnse Liturgie 10.00 - 10.30: repetitie 11.00 - 12.15: H. Mis 12.30 - 13.30: lunch 13.30 - 14.30: lezing vesperale <i>'s avonds geen repetitie</i>
Zo.	21-05	zevende zondag van Pasen
Za.	27-05	<i>geen repetitie</i>
Zo.	28-05	Hoogfeest van Pinksteren

juni

Za.	03-06	repetitie in Lambertuskerk om 18.30 uur; concert Couperin om 20.00 uur (zie pagina's 8 en 9)
Zo.	04-06	Drievuldigheidszondag
Za.	10-06	repetitie
Zo.	11-06	Sacramentsdag
Za.	17-06	repetitie
Zo.	18-06	elfde zondag door het jaar
Za.	24-06	<i>geen repetitie</i>
Zo.	25-06	twaalfde zondag door het jaar

juli

Za.	01-07	repetitie
Zo.	02-07	dertiende zondag door het jaar
Za.	08-07	repetitie
Zo.	09-07	veertiende zondag door het jaar
Za.	15-07	laatste repetitie voor de zomervakantie
Zo.	16-07	vijftiende zondag door het jaar
Zo.	23-07	zestiende zondag door het jaar
Zo.	30-07	zeventiende zondag door het jaar

augustus

Zo.	06-08	Gedaanteverandering van de Heer
Zo.	13-08	negentiende zondag door het jaar
Di.	15-08	Maria Tenhemelopneming (H. Mis 9.30 uur)
Zo.	20-08	twintigste zondag door het jaar
Zo.	27-08	eenentwintigste zondag door het jaar

september

Za.	02-09	eerste repetitie na de zomervakantie
Zo.	03-09	tweeëntwintigste zondag door het jaar
Za.	09-09	repetitie
Zo.	10-09	drieëntwintigste zondag door het jaar
Za.	16-09	repetitie
Zo.	17-09	vierentwintigste zondag door het jaar
Za.	23-09	repetitie
Zo.	24-09	vijfentwintigste zondag door het jaar
Za.	30-09	<i>geen repetitie</i>

oktober

Zo.	01-10	zesentwintigste zondag door het jaar
Za.	07-10	repetitie
Zo.	08-10	Pontificale Hoogmis bij de afsluiting van het Jubileumjaar van het Sint Jozefkoor. (zevenentwintigste zondag door het jaar)

2^e Concert jubileumjaar

Onder de titel “Polyfonie door de Eeuw(en) heen” vond op 5 februari 2023 het tweede concert van ons jubileumjaar plaats. Het evenement werd uitgevoerd door een projectkoor onder verantwoordelijkheid van de *Capella Musica Sacra*. We mogen zeer tevreden zijn over de belangstelling voor dit concert dat door minimaal 140 bezoekers werd bijgewoond. Na afloop hebben we veel positieve reacties ontvangen waarbij men ook zeer te spreken was over het programmaboekje met uitgebreide informatie over de uitgevoerde werken en componisten.

Medewerking werd verleend door Jan van de Laar op orgel en een strijkersensemble van vijf personen, allen lid van het Eindhovens Symfonie Orkest.

De opname van het gehele concert en de afzonderlijke werken zijn te bekijken op onze website: www.sintjozefkoorhelmond.nl/polyfonie-door-de-eeuwen-heen

Het projectkoor o.l.v. Jo Hennen.

Het concert werd geopend door Jan van de Laar met de Fantasia en Fuga in C-groot (BWV 570/946) van Johan Sebastian Bach.

Uitvoering van het lento uit strijkkwartet nr.12 van Antonin Dvořák (v.l.n.r. Inge Smulders, Carmina Fernandez, Angela Neijmeijer-Leloux en Wilbert Neijmeijer).

Messe des Paroisses

François Couperin schreef als 22-jarige twee grote cyclische orgelwerken: een mis voor gebruik in parochiekerken en een mis voor gebruik in kloosters. Zelden wordt zo'n mis compleet uitgevoerd. Dat kan ook alleen als deze liturgische muziek in de oorspronkelijke opzet wordt uitgevoerd, namelijk in afwisseling met de gezongen gregoriaanse mis-onderdelen (alternatim-praktijk/alternerend=elkaar afwisselend).

Historische achtergrond

François Couperin (1668-1733) stamde uit een Franse muzikantendynastie. In 1685 (17 jaar!) werd hij organist van de Saint-Gervais te Parijs, een post die generaties lang door een Couperin werd ingenomen. In 1693 volgde hij zijn leraar Jacques Thomelin op als titularis van de Chapelle Royale te Versailles. Later werd hij ook nog hoforganist, klavecïnist, en muziekleraar van de koninklijke familie. Hij was 22 jaar oud toen zijn enige publicatie met orgelmuziek verscheen, bestaande uit een mis voor de parochie (*Messe pour les Paroisses*) en een mis voor het klooster, of convent-mis (*Messe pour les Couvents*).

De parochiemis, zoals ten gehore gebracht gaat worden op 3 juni in de St. Lambertuskerk, was bedoeld voor de gewone vieringen op zon- en feestdagen in de Parijse stadskerken; de conventmis (of *conventuele mis*) was bedoeld voor kerken waar men het getijdengebed bidt en dus elke dag ter kerke gaat en een hoogmis opdraagt. Zoals toen gebruikelijk werd het ordinarium van de mis *in alternatim* (afwisselend) 'gezongen' door het koor en het orgel. Het *Caeremoniale parisiense* (1662) bevatte zeer strikte aanwijzingen, waar de organist zich aan te houden had. De orgelmuziek heeft een sterk declamatorisch karakter en wordt gekenmerkt door uitgekiende registercombinaties: *Récit de Chromhorne*, *Dialogue sur la Trompette et le Chromhorne*, *Duo sur les Tierces*, *Tierce en Taille*, *Dialogue sur la Voix humaine*, enz.. De orgelstukken stammen uit de tijd toen Couperin net de Italiaanse stijl had ontdekt.

Webpagina: <https://www.sintjozefkoorhelmond.nl/messe-des-paroisses>

**Sint Jozefkoor Helmond
1922 - 2022**

MESSE DES PAROISSES

François Couperin

**Wout van der Linden (orgel)
Sint Jozefkoor o.l.v. Jos Leenen**

**zaterdag 3 juni 2023
20.00 uur
St. Lambertuskerk – Helmond**

- Toegang gratis -

**Meer informatie zie: www.sintjosefkoorhelmond.nl/messe-des-paroisses
of scan de QR code:**

100 jaar "Cantate Domino canticum novum"

Mooie samenspraak in onze Dialoog

Sint Jozefkoor Helmond
1922 – 2022

DIALOOG

Sint Jozefkoor in gesprek met Jan van de Laar

Een keuze uit de gangbare gregoriaanse melodiën van de Advent tot en met Pinksteren waarin de gespreksvorm centraal staat waarbij tevens de dialoog met de luisteraar wordt aangegaan door middel van volkszang

en

waarin bovenal de dialoog gezocht wordt met het orgel middels de improvisaties door Jan van de Laar

19 maart 2023
St. Lambertuskerk - Helmond

Voor mij was het concert Dialoog een bijzondere ervaring. We hebben ons als koor uitgesproken, ons verhaal gedaan en we zijn een werkelijke dialoog aangegaan, niet alleen met de organist. Dat bleek wel uit de reacties van een aantal bezoekers na afloop, die te kennen gaven geraakt te zijn. Het geheel van koor, orgel en volkszang riep werkelijk emoties op. Het mooie programmaboekje nodigde iedereen uit om meer dan luisteraar te zijn of buitenstaander te blijven. Het volgen van de tekst, het in stilte tot je nemen of juist het uitbundig meezingen, naast je laten meevoeren op de vleugels van zang en orgelklank verleende diepgang aan het geheel. Men heeft genoten. En ik ook. Alles kwam wonderlijk samen op dát moment in die ruimte.

Maar ik ben toch ook blij dat er een opname is. Als dirigent en dat zal voor de zanger eveneens gelden, mag je je niet teveel laten meevoeren. Genieten kan tot op zekere hoogte. Er blijft altijd die gepaste afstand met wat je aan het doen bent, het actieve zingen zelf en jezelf passief beluisteren zoals de bezoeker dat rustig kan doen. Alhoewel een opname nooit de sfeer van het moment zal evenaren, kan ik me bij het terugluisteren volledig als luisteraar gedragen.

Van harte aanbevolen om je even onder te dompelen in wat we eerder samen ten gehore brachten. Hans heeft met verschillende camera's een wondertje verricht. Zijn registratie ziet er fantastisch uit. Mooie overgangen die de voortgang tonen én de rust bewaren. Het doet vermoeden dat er een team aan cameramensen aanwezig was en een knappe regisseur. De teksten en de toegevoegde beelden maken het tot een indrukwekkend en volwaardig geheel. Onze website bezit een waardevolle toevoeging aan onze jubileumgalerij. Veel dank daarvoor.

En dan hebben we het nog niet eens over wat er klonk. Zeker met een koptelefoon op is het geluid best goed. Wat Jan uit het Robustelly-orgel heeft weten te halen, was zo in harmonie met het gezongene, maar vooral heel eigen. Laat Jan maar praten op het orgel en een scala aan gevoelens spreidt hij ten toon. Ik heb me door de abstracte orgelklanken aangesproken gevoeld. Eveneens dank daarvoor.

Zeg het ons Maria, wat is 't dat gij gezien hebt?

En dan tot slot, maar niet in het minst ons aandeel. Wij waren het toch die het verhaal woordelijk vertelden, beter gezegd: uitzongen. En wat deden we dat vol overgave. Overtuigend, op de voorgrond als dat in het gesprek zo hoorde, aandacht naar ons toetrekend en verstillend waar dát van toepassing was. Zoals dat in een gesprek hoort, variërend van uitbundig naar fluisterend, steeds om de stilte heen bewegend. Trots ben ik op jullie dat jullie dit op zo'n doorleefde wijze voor elkaar hebben weten te brengen. Wat al in een vroeg stadium als idee naar voren is gebracht, is nu door jullie werkelijkheid geworden. Dank, heel veel dank daarvoor. Weer een waardige loot aan onze jubileumboom.

Groeten van Jos.

Hoe meer woorden....

Preek, gehouden door Herman Finkers in augustus 1991 in de Martinikerk te Groningen, op uitnodiging van het studentenpastoraat

Onlangs heeft mijn moeder tegenover mij verklaard dat zij vroeger jarenlang, vurig en veelvuldig heeft gebeden dat haar oudste zoon priester mocht worden. Het begint er warempel op te lijken dat haar verzoek momenteel in behandeling is.

Hoewel het voor mij de eerste keer is, heb ik, toen de pastorale werkgroep mij vroeg om tijdens een dienst in de Martinikerk te vertellen wat geloof voor mij betekent, niet zo lang hoeven nadenken. Ik vind namelijk dat ik veel te danken heb aan de kerk en ik wil dan ook proberen zo eerlijk mogelijk te vertellen wat er allemaal aan gelovigs door mij heen schiet. Laat ik beginnen met te vertellen dat de kerk, en in mijn geval is dat de rooms-katholieke geweest, er voor een niet onbelangrijk deel toe heeft bijgedragen dat mijn jeugd een heel gelukkige jeugd is geweest. Aan mijn rooms-katholieke opvoeding heb ik niet anders dan zéér positieve herinneringen. Het enige nadelige was het feit dat jongens en meisjes op aparte scholen zaten; gescheiden door een hoge muur met prikkeldraad en bedreigd door strafwerk wanneer men elkaar in het speekwartier stiekem over de muur bekeek. Hierdoor leerde ik het andere geslacht zien als wezens van een wel zéér verre planeet en van die onhandige visie ben ik nu nóg steeds herstellende.

Maar voor het overige kan ik niet anders dan met zeer grote dankbaarheid terugkijken op mijn roomse jeugd; het heeft me namelijk kennis doen maken met het wonder. Het leerde mij hoe je met ogen, afkomstig van een andere werkelijkheid, naar deze wereld kunt kijken. De transsubstantiatie, het verschil tussen iets dat gewijd en niet gewijd was, de biechtstoel waar zonden werden vergeven, het was allemaal nogal onlogisch en verstandelijk niet te onderbouwen, maar het heeft mij iets zeer waardevols meegegeven voor de rest van mijn leven. En wel een enorme vrijheid.

Ik weet dat dit voor veel mensen vreemd moet klinken, omdat zij de kerk juist als onderdrukkend en vrijheidsbeperkend hebben ervaren. Ik ken de verhalen hoe autoritair, angstaanjagend en achterbaks de Kerk naar haar leden toe is geweest, maar ikzelf heb, op die kwestie van een gescheiden jongens- en meisjesschool na, nooit ervaren dat het kerkelijk geloof m'n leven akeliger maakte of mijn vrijheid beperkte. Integendeel zelfs; ik had een leven net zo vrij als onze niet-kerkelijke burens plus nog een heleboel extra's. Ik weet dat ik hiermee heb geboft. Ik heb geboft omdat ik laat genoeg op de wereld kwam om de Kerk niet meer als een dwingend en alom aanwezig instituut mee te hoeven maken, en vroeg genoeg om nog heel bewust, als misdienaar nota bene, de liturgie van vóór het tweede Vaticaans concilie te mogen ervaren. Je werd daarbij als kleine jongen opgenomen in een heel groot wonderlijk ritueel, en binnengeleid in een wereld die zo vanzelfsprekend en volkomen alledaags de gedachtegang van een andere werkelijkheid volgde, dat het de wereld van school, huis en straat een hemelse glans gaf. Je wist als kind dat wat je zag, hoorde en voelde, slechts een heel klein beetje was van nog iets veel mooiers. Nu nog moet ik me erg forceren om niet te denken dat de lucht om mij heen vergeven is van engelen, cherubijnen en

feestvierende heiligen. Het lukt me wel, maar het kost veel moeite en ik houd het niet lang vol.

Die vrijheid waar ik van sprak, is het besef dat je mag leven zonder alles verklaard te hoeven zien, aangezien die verklaring toch nooit verder komt dan de aardse werkelijkheid die slechts een deel is van de totale werkelijkheid. Sterker nog, je weet dat het Goddelijk Mysterie zo iets groots en ongrijpbaars is, dat wanneer je iets tegenkomt dat volkomen logisch verklaarbaar en verstandelijk te begrijpen valt, er gelijk een stem binnen in mij waarschuwt, dat dát dan waarschijnlijk wel niks met Waarheid van doen zal hebben.

Bijna ieder mens komt op een bepaald moment in zijn leven tot de ontdekking, dat het aardse bestaan zijn wezen zeer absurd is. Het kent tegenstellingen die niet op te lossen of ook maar enigszins te verklaren zijn. De schoonheid van de natuur naast haar wreedheid; het leed dat mensen elkaar aandoen terwijl een God van liefde niet ingrijpt. Mensen vol energie en goede wil die door ziekte of dood worden getroffen, terwijl levens die nog maar nauwelijks menselijk te noemen zijn maar voortduren et cetera. Men kan hierdoor tot de conclusie komen dat er geen andere werkelijkheid - laat staan een goddelijke - bestaat dan de ons zichtbare en dat zoiets absurds als dit leven wel voort moet zijn gekomen uit puur toeval.

Men kan ook concluderen dat er juist daarom wel iets meer moet zijn en daarbij precies het hoe en waarom van Gods bedoelingen uitleggen en op gepaste momenten verzuchten dat Gods wegen ondoorgrondelijk zijn. Beide conclusies geven er echter wel blijk van niet te kunnen leven met de onverklaarbaarheid van het bestaan. Het mysterie is blijkbaar iets onverdraaglijks.

Maar wat gebeurt er eigenlijk wanneer je de verstandelijke redenering als enige en laatste leidraad gebruikt bij de keuzes die je in het leven moet maken. Het is verstandig om een studierichting te kiezen die je veel kans biedt op werk, verstandiger dan een studie te volgen waar je weliswaar zeer warm voor loopt maar die geen zekerheid biedt. Het is verstandig om een baan te nemen die veel betaalt voor weinig inspanning; het is verstandig om narigheid te vermijden et cetera et cetera. Dit alles komt er in feite op neer dat men zo aangenaam mogelijk naar de dood toe wil glijden. Maar een mooi leven is niet hetzelfde als een makkelijk leven. Om het meest extreme voorbeeld te nemen: het leven van Christus was mooi maar niet makkelijk. Ik denk dat je soms dingen moet doen waarbij je zegt: ja, verstandelijk gezien moet ik het niet doen, maar ik doe het toch omdat ik het gevoel heb dat het van me gevraagd wordt. Christus zei -niet in het evangelie, maar in een apocrief geschrift, wat overigens niet uitmaakt want in het evangelie doet hij ook herhaaldelijk vergelijkbare uitspraken - het leven is een brug, ga er over maar bouw er niet uw woning. Wanneer je dit als lijfspreuk neemt, het leven is een brug, ga er over maar bouw er niet uw woning, dan heeft denk ik, geloof alles te maken met overgave. Geen passieve overgave maar een actieve. Het niet alleen goedvinden dat alles gaat zoals het gaat, maar zelfs ook willen dat het gaat zoals het moet gaan. Niet 'het zij zo'; maar 'zo zij het'. Wat overigens ook de vertaling is van het woord Amen.

Het is niet gemakkelijk om naar zo'n lijfspreuk te leven.

En dat wat het moeilijk maakt is het verstand. Het gekke is, pas wanneer je je verstand loslaat, kun je datzelfde verstand gebruiken om bij het mysterie te komen.

Hoe kom je voorbij je verstand tot bij het mysterie? Ik denk dat hier ieder individu zijn eigen weg heeft. Bovendien is het onmogelijk om vanaf een kansel iemand tot geloof te brengen. Een man of vrouw op een kansel spreekt tot de mensen, en is dus bezig van verstand tot verstand.

Sinds 1566, en in de rooms-katholieke kerk sinds 1963, is de liturgie steeds meer veranderd in een praat-liturgie. Een praat-liturgie is niet erg, maar we moeten daarbij wel beseffen dat taal per definitie verminkt. Iedere verwoording van iets is een vervorming van dát wat men verwoordt. Taal omschrijft iets, maar omschrijven is wat anders dan tot de kern geraken. Taal schrijft letterlijk om de waarheid heen. Laten we maar eens de waarheid zoeken via taal.

Humor is een moment van inzicht waarbij tegenstellingen in het leven heel even zijn opgelost. Dus: in humor ligt de waarheid; niet in het serieuze. Dit meen ik niet serieus; is maar een grapje. Want anders is het niet waar. Als ik dus zeg: de Waarheid ligt in het niet-serieuze, dan is dat slechts waar als ik het niet meen. Maar wél waar. En als ik zeg: ik geloof in de verrijzenis van het lichaam en in het eeuwige leven, dan meen ik dat níet serieus, omdat ik het uit de grond van mijn hart geloof. Het thema van deze dienst is: voorbij het verstand. Graag wil ik op dit thema ingaan. Ik hoop echter wel dat u me daarbij niet al te serieus neemt. Want ik meen het wel degelijk.

Taal is onvolledig. Als conferencier leef je zelfs van de onvolkomenheid van taal. Slaan we het Evangelie open bij Marcus dan zien we in hoofdstuk 1 vers 6 dat van Johannes de Doper wordt beweerd: hij at sprinkhanen en wilde honing. Marcus zegt dus van Johannes: hij WILDE honing, maar AT sprinkhanen. Of bedoelt Marcus wellicht dat Johannes twee soorten honing at: sprinkhanen- en wilde honing? En geven sprinkhanen wel honing: Nee, en dat is maar goed ook want Johannes was aan het vasten. En waarom heet een bidsprinkhaan een bidsprinkhaan, omdat hij een mannetje is, anders zou hij bidsprinkkip heten.

Maria is de moeder van God. Christus is de zoon van God. Conclusie: Maria is de oma van Christus. En zo kan de exegese doorgaan en doorgaan. Het zijn weliswaar allemaal voorbeelden die luchtig zijn, maar ze geven wel aan hoezeer taal je op het verkeerde been kan zetten. Het woord van God is onbeschrijfelijk. De bijbel is daarom niet alleen een heel mooi boek, maar ook een zeer gevaarlijk boek, want niets kan zo makkelijk worden misbruikt als de waarheid die is verwoord. Sterker nog; de verwoorde waarheid is niet hetzelfde als dé waarheid en de opvatting: zorg dat iedereen de bijbel leest en het komt vanzelf wel goed, is naar mijn mening een misvatting. Evenzogoed als het een vergissing van mij is om te denken dat ik u nu met taal kan overtuigen hoezeer je met taal de plank mislaat.

Als verstand niet de gids is en taal niet het middel, en je wilt toch verder kijken dan de brug lang is en je leven in dienst stellen van dat wat verder reikt dan deze aardse brug, hoe kom je er dan achter wat je taak in dit leven is? Hoe weet je nu wat er van je gevraagd wordt? De dominee in mij fluistert dat 'bidden' op deze vraag een mooi antwoord is. Maar ja, wat is dan bidden? Ik heb in Groningen psychologie gestudeerd en ik leerde toen dat een cliënt een zekere mate van intelligentie moet bezitten wil een psychotherapie kunnen aanslaan. Bij geloof werkt het zo dat Maria niet verschijnt aan mensen die veel last hebben van intelligentie. Ze verschijnt aan eenvoudigen van geest. Voor bidden hoeft je dus niet gestudeerd te hebben.

Ik sprak een keer met een benedictijner monnik over bidden en deze monnik zei mij dat hij wat bidden betreft veel geleerd had van een uitspraak van een boer. Een boer kwam erg vaak bij de broeders in de kapel als het Allerheiligste was uitgesteld. Vaak bleef de man wel een uur zitten kijken naar de monstrans. De monnik raakte hierdoor geïntrigeerd en zei op een keer tegen de boer dat hij zo benieuwd was waar de boer eigenlijk aan dacht als hij naar het Allerheiligste zat te kijken. 'O; had de boer geantwoord, ik denk helemaal niks. Ik kijk naar Hem en Hij kijkt terug.'

In de kerk is het wel eens moeilijk om aan God te denken omdat er voortdurend tegen je wordt aangeprept. Ikzelf ben daar nu een voorbeeld van. De hele dag door wordt er een beroep gedaan op je verstandelijke vermogens; kom je in de kerk, wordt er weer aan je hoofd gezeurd.

Van de andere kant is het ook weer zo, dat simpelweg stil zijn en gelijk in contact komen met God, wel erg veel gevraagd is. Het lukt mij in ieder geval niet. Maar wat dan wel?

Jarenlang heb ik mij afgevraagd waarom ik mij toch steeds weer op gezette tijden naar een kerkgebouw sleepte, terwijl ik er bijna altijd weer teleurgesteld van terugkwam. Ik zocht iets maar wist niet goed wat. Er wordt in de kerk gesproken van een 'viering', maar bij een viering denk ik aan slingers en een accordeon, en die zijn er niet. De priester spreekt van een 'samenkomen om elkaar te ontmoeten' en suggereert daarmee een soort van vergadering, maar je kunt zelf niets op de agenda zetten. Niet dat ik dat wil overigens.

Er wordt weliswaar druk geëxperimenteerd om in de liturgie weer handelingen opgenomen te krijgen die verder gaan dan gesproken tekst, maar bij dit misschien wel opnieuw uitvinden van het wiel – loop je al gauw kans dat er een geforceerdheid in sluipt.

Waarom zoveel tijd besteden aan het zoeken naar nieuwe vormen om te bidden, terwijl er op dit gebied een schatkamer van meer dan 2000 jaar voor het grijpen ligt? Als geloof overgave is, welk gebaar past daar dan beter bij dan knielen en het vouwen van je handen? Als een Germaanse hoofdman zich overgaf dan vouwde hij zijn handen, ten teken dat hij geen wapens bij zich droeg. Als je knielt voor een kwade, straffende God, dan is die overgave geen echte overgave maar zelfbehoud. Wanneer je echter knielt voor zoiets onschuldigs als een maagd met een kind of een naakte man aan het kruis, dan is het overgave om de overgave en niet omdat je geen andere keus hebt. Als we hier deze Martinikerk bekijken, dan zien we dat ze, zoals bijna alle oude kerken, gebouwd is naar het oosten. Met andere woorden, naar het Licht toe. Het koor, het volk, de misdienaars en de priester staan in de oude situatie allen naar het Licht toegekeerd. Bij binnenkomst bekruis je jezelf met water, je knielt voor de bank, bij het Evangelie maak je drie kruisjes op je gezicht, bij het *In carnatus est* kniel je, bij het *Jesum Christum* neig je je hoofd naar het tabernakel et cetera. De priester, de misdienaars en het koor hebben ook zo hun eigen handelingen, waardoor het kerkgebouw en de mensen daarin, ZICHZÉLF tot één groot gebed hebben gemaakt. Een gebed dat uit meer bestaat dan alleen woorden.

Ik denk dat ik er nu wel achter ben wat ik al die jaren zocht en ik hoop dat u het niet ziet als een nostalgisch verlangen naar mijn kindertijd. Het komt eenvoudig samengevat hier op neer, dat ik me zeer thuis zou voelen in een kerk die een zo progressief mogelijke maatschappijvisie koppelt aan een zo traditioneel mogelijke liturgie. Deze combinatie ben ik echter nog niet tegengekomen. Of je treft ruimdenkende mensen aan met een liturgie waaruit het wonder is verdwenen, of je treft mensen die uit conservatisme en behoudendheid de tradities vasthouden, waarbij niet zo zeer het verlangen naar het

mysterie dan wel het niet los willen laten van oude zekerheden de drijfveer vormt. En natuurlijk mag een vrouw op het altaar en natuurlijk moet je het gebruik van voorbehoedsmiddelen stimuleren. De kerk is vaak ouderwets waar zij modern zou moeten zijn en modern waar zij ouderwets zou moeten zijn. Wat zou het niet mooi zijn om met een vrij-geworden, moderne geest opnieuw de oude liturgie te gaan waarderen. Inclusief het Gregoriaans, want die muzieksoort gaat terug tot de allervroegste middeleeuwen en kent geen maatvorm. Je kunt er dus niet op marcheren en het nodigt daarom bij uitstek uit tot inkeer, in plaats van tot uitdragen. Ook het gebruik van het Latijn, een dode taal, kan helpen om voorbij de betekenis van woorden te komen. *Et Incarnatus Est*, betekent voor mij meer dan alleen maar de MEDEDELING dat Hij vlees is geworden.

Om te geloven heb je niet per se een kerk nodig. Je hoort zelfs regelmatig priesters beweren dat we het misschien helemaal niet zo erg moeten vinden dat de kerk als instituut verdwijnt, omdat het Evangelie ook zo wel onder de mensen kan leven. Maar denkend aan mijn jeugd in de Almelose Egbertus-parochie, vind ik zo'n uitspraak wel erg jammer. Het is toch heerlijk om een ruimte te hebben waar je zo ongestraft het verstandelijke kunt laten varen. Want in je eentje knielen is niet leuk, dan wordt het een demonstratie en is het vanzelfsprekende eraf. En het is toch een enorm voorrecht een Heilige Mis te kunnen bezoeken en van tevoren met 100% zekerheid te weten dat je een wonder bijwoont. Het wonder van de transsubstantiatie. En natúúrlijk voltrekt die gedaanteverandering zich ook werkelijk. Wat zullen we nou krijgen. Waar blijven we anders met ons streven voorbij het verstand te komen. Eenieder is vanzelfsprekend vrij om te beweren dat dat stuk brood niet wáárlijk het lichaam van Christus is, maar als je zegt dat het niet werkelijk het lichaam van Christus is, dan mag je ook niet zeggen dat het werkelijk brood is want alles is iets anders dan het schijnt. Het is misschien een beetje vreemd om dit in een protestantse kerk te gaan beweren, maar het had weinig uitgemaakt als ik het in een katholieke kerk had gedaan, omdat er maar weinig katholieken te vinden zijn die bereid zijn in de consecratie meer te zien dan alleen maar een mooi, symbolisch gebaar.

Bovendien voel ik me nu ook zelf, al pratende en pratende, minder en minder katholiek. Want dat betekent toch vooral een korte preek en een lange metworst. Mijn moeder bijvoorbeeld, waar ik dit hele verhaal mee begon, is een goed katholieke vrouw. Zo kon zij al op pasgetrouwde leeftijd voortreffelijk overweg met de naaimachine en wist zij van twee hemdjes heel handig één nieuw hemdje te maken. Sterker nog: ze wist niet alleen van twee hemdjes één hemdje te maken, nee, ze vermaakte wel eens drie of vier hemdjes tot één hemdje. Gelukkig wel, want we kwamen thuis óm in de hemdjes.

Waarmee we wederom bij Prediker 6 vers 11 zijn aanbeland, waar staat: Hoe meer woorden hoe meer onzin en wat heb je daaraan? Ik wil nu dan echt volstaan met Prediker eerbiedig te be-amen: Amen.

Om het vuur brandend te houden....

Ons jubileumboek is goed ontvangen. Nadat we de donateurs en sponsors van een hun toegezegd boek hebben voorzien is ook de losse verkoop goed verlopen. Er zijn nu nog 20 boeken op voorraad. Wij willen er 5 achter de hand houden voor later en nog eens 5 voor de losse verkoop. De resterende 10 exemplaren bieden wij de koorleden te koop aan voor de gereduceerde prijs van € 20,00.

Belangstelling? De boeken zijn elke zondag na de hoogmis beschikbaar.

Verjaardagen

20 mei

Han Jansen

28 mei

Gerard Akkermans

Bestuur, dirigent en leden feliciteren je van harte en wensen je een fijne verjaardag toe!

Hallo...
GEFELICITEERD!

Sint Jozefkoor Helmond

1922 – 2022

Programma jubileumjaar 2022 -2023

13 oktober 2022	Opening jubileumjaar	St. Jozefkerk
15 oktober 2022	Missa cum Multitudine Presentatie jubileumboek	St. Jozefkerk
6 november 2022	Clash of Times	St. Jozefkerk
5 februari 2023	Polyfonie door de eeuw(en) heen	St. Jozefkerk
19 maart 2023	Dialogo	St. Lambertuskerk
23 april 2023	Gregoriaanse Kring	St. Jozefkerk
20 mei 2023	Ledendag VvLL	St. Jozefkerk
3 juni 2023	Couperin: Messe des Paroisses	St. Lambertuskerk
8 oktober 2023	Afsluiting jubileumjaar	St. Jozefkerk

Zie ook: <https://www.sintjosefkoorhelmond.nl/programma-2022-2023>